

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Pe un an **40** coroane. — Pe șase luni **20** coroane. — Pe trei luni **10** coroane.
Ziarul apare Marția, Joia și Sâmbăta

Corespondențe

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Insemnări**Temerea de preoți**

(x) Elementul evreesc, fără de care maghiarii în ultimele zeci de ani nu s-au manifestat pe nici un teren public, a ieșit acum la suprafață, din toată puterea sa, în mișcările anarhice dela Budapest, Alba-regală, Dobrogea și alte locuri.

Urmașii nomazilor fino-ugrici, porniți înainte cu o mie de ani din Azia spre Europa, ca să-și întindă și aici viața de sălbăticie, s-au înrudit și încumetrit acum cu grupul gălagios și obraznic al lui d'Al de Garbai și Kun.

Setea de sânge a fino-ugrilor s'a însoțit cu violența semitică, în scop de a măntuia integritatea Ungariei, — a cărei prăbușire cine oare o regretă dintre nemaghiari?

Ceata roșie a lui Kun-Kohn nu se consideră că ar fi biruită, ea declară luptă, și dă din pînă în deosebi când îs trimite argații să caute și să năpăstuească preoțimea.

Acești argații, într-o din primele zile din April, năvălesc în redacția unui organ bisericesc în Budapest și, cu îndrăzneala înăscută speciei, cer dela redactorul preot să înceze imediat apariția ziarului său. Redactorul nu se înfrică de actul misleasc și refuză cererea. Ear kun-kohniștii, simțindu-se mulți și tari, îl prind și-l rup în bătăi.

Tot atunci, alți vrednici soți, de aceeaș culoare, caută în Alba-regală pe episcopul d'acolo. Nu-l găsesc în reședință; dar găsesc pe secretarul său. E bun și acesta, și fiind earăs tari și mulți, — în grabă îl impușcă, apoi se retrag bravuroși; firește, nu uită să «curețe» întâi castelul episcopal.

Inainte vreme, — ne spune istoria, — ungurilor li era frică numai de preoții români: «Az oláh popák ne afuriszáljanak». Astăzi, orice preot creștin iese în stradă la Budapesta (cum i-a zis răposatul Lueger) este primit cu huidueli și bătăi.

Indivizi problematici, tâlhari de ultima teapă, poruncesc în «inima» țării...

Unde sănt fiui «națiunii alcătuitoare de stat» care se înverșunau, când Viena Habsburgilor trimitea la zile grele câte un manifest «Către popoarele mele» din monarhie?

Eată, popoarele s'au cam mai dus; proclamațiile dela Viena au încetat; și voi maghiarii, ați rămas cu câțiva Kuni și

Kohn... Atât de orbiți nu veți fi, să credeți că pe asemenea umeri o să vă ridicați în ochii lumii.

Înțelegeți dar, că vremea voastră este apusă, și că în locul ei răsare una nouă. Alții sănt acum la rând, cari cred că vechea Ungarie murind nu poate, lăpădându-se de ideile creștinătății, de cât să ofteze așa:

După min' nu plângă nime,
Că n'am făcut nici un bine;
Lumea nouă va face însă, adevăratul
bine, tie și în luptă cu voi.

„Veritas liberabit vos”

De Dr. Gh. Comșa

Invățății au stabilit mai pe sus de orice îndoială, că în societate, ca și în natură, nu există stare pe loc, ci se remarcă o continuă schimbare. Să încercăm a aplica adevărul acesta sub anumit raport la prefacerile ce se pot constata în viața de stat.

Mulți suverani au fost nevoiți să lase loc altora. Evenimentele din Rusia, Grecia, Bulgaria, Germania și din fosta Austro-Ungarie servesc ca dovezi.

Ce zice biserică față de aceste schimbări? Ce se face cu doctrina apostolului Pavel privitoare la stăpânirile cele mai înalte? Apostolul Pavel în epistola sa cătră Romani, cap 13 zice: «Tot sufletul să se supue stăpânirilor celor mai înalte. Că nu este stăpânire fără numai dela Dumnezeu și stăpânirile care sănt, dela Dumnezeu sănt rânduite». Cum s'au putut deci face așa mari schimbări în persoanele diferite, cari au reprezentat oare când suprema putere, suveranitatea în diferite state? Răspunsul nu e greu. Biserică e de părere că nu toți suveranii, nu toți regii sănt destinați de Dumnezeu spre domnire. Bărbații bisericii acceptează părerea aceasta.

Sfântul Ioan Gură de Aur în omilia sa a 23-a, la epistola cătră Romani, comentează citatul de mai sus așa: Apostolul Pavel n'a zis că nu sănt domnitori fără numai dela Dumnezeu, ci a spus, că nu este domnire, stăpânire fără numai dela Dumnezeu. Așadară înțelege, că în fiecare societate trebuie să fie o putere, menită a face ca lucrurile publice și particulare să nu se petreacă după voia întâmplării.

Totuși învățățul teolog romano-catolic Bellarmin spune, că puterea supremă e de origine divină și ca atare nu s'a dat unei persoane particulare, ci totalității, care apoi a transpus-o: «nam haec potestas

est de jure divino, at jus divinum, nulli homini particulari dedit hanc potestatem, ergo dedit multitudini.»

Să nu uităm apoi că la elucidarea cehiunii noastre joacă rol și modul de exercitare al puterii. Analizăm numai starea din mașterul nostru trecut. Deținătorii puterii au crescut să ne facă cu forță patrioți, cu toate că nu iubirea, ci ideea fixă a unității statului maghiar îi măna în acțiunile ce le porneau față de noi. Extirparea noastră definitivă le era deviza. Voiau să fim prăbușiți prin totală derută materială, economică și prin înăbușirea conștiinței naționale. Doreau să ne nimicească tot ceeace ne servea drept dig de apărare al ființei noastre naționale.

Lată deci cauzele schimbărilor. Iar acestea la rândul lor vor putea să aducă altele însă nu esențiale, fiind puterea noastră bazată pe temeliile dreptății. Hristos a zis celor ce au crescut într'insul: «Și veți cunoaște adevărul și adevărul vă va slobozi pe voi».

Noi încă am crescut într'un adevăr pentru care ne-au răposat moșii și părinții: în izbânda, triumful unității noastre naționale. Noi n'am fost impilatori și detentori ai puterii față de alte neamuri, națiunea română prin rostul fiecărui fiu al ei răspândește lumina dreptății. Românul se roagă lui Dumnezeu ca regele său să fie glorios în răsboi și coroana română să fie apărată de mâna divină.

Noi am cunoscut adevărul că nu putem fi robi ai nimănuia, deci să nu fim robi nici ai propriilor patimi mărunte. Să clădim și iar să clădim bazați pe adevăr, căci adevărul în veac va rămânea și acela ne va măntuia pe noi!

Să ne oțelim puterile în virtuțile cetețenești de orice natură. Ele vor fi proprii ale noastre. Luptăm pentru ființa noastră națională. De aici înainte nu vor mai fi țări compuse din fel și fel de naționalități. Cei de un sânge se separă de cei de alt sânge. Lupta culturală și politică se va da de aici înainte între popoare cu adevărată unitate națională. Excepțiile vor fi cu mult mai puține ca în trecut.

Se cade dară ca cei chetați să facă tot posibilul într-o formarea adevăratei cetăți de creștini și a propriu zisei stânci de granit, pentruca unitatea noastră națională să rămână totdeauna în lumina adevărului. Să nu uităm cuvintele: «Veritas liberabit vos».

Instăpânirea ideilor bolșeviste nici-decum nu e posibilă, când iubirea și dreptatea sănt agenții motorici ai puterii executive a statului.

Sântem mândri de iubirea, cu care falnica noastră dinastie și factorii politici hotărâtori sănătății împrejmuiți de către popor. Simțim că adevărul e pe partea noastră. Et veritas liberavit nos.

Consiliul dirigent român Resortul cultelor și al instrucțiunii publice

Nr. 2564/1919.

Notă oficială

Deoarece Consiliul dirigent a adus hotărârea principală de a cere asentimentul autorității bisericești, de căte ori e vorba de a angaja în serviciul statului persoane, care de prezent stau în serviciul și sub autoritatea bisericii, în urmare toți învățătorii confesionali, preoții și alții slujitori bisericești, când petiționează pentru posturi de stat au îndatorirea să accludă și litere dimisionale sau învoirea superioității bisericești. Altfel petițiile nu se vor putea rezolvi în merit.

Cererile intrate până acum se trimit Venerabilelor Consistoare spre opinare. Sibiu, 25 Martie 1919.

Braniste

Seful resortului de culte și instrucțiune publică.

O chestiune arzătoare

II

Trebuințele mereu crescânde ale școalelor și ale bisericii, și mai ales mizeria materială și culturală, în care se sbate încă și azi poporul de aproape 10,000 de suflete românești din Scheiu, pe deosebire, iar pe de altă parte mila față de țărani explotați în mod barbar de arendași, au indemnătat acum 18 ani administrațunea bisericii să încearcă cu regia proprie, și deși n'a avut tocmai ani favorabili, cei doi ani de probă au produs rezultate cu mult mai bune, decât arendarea, ceea ce de altcum era și natural, căci toți arendașii s-au îmbogățit în urma rapacității lor.

Pe lângă aceasta țărani au fost crutați, pământul nesăcătuit și menajat, iar cu vremea experiențele câștigate aveau de scop o eventuală colonizare a românilor din Scheiu pe aceste moșii, după ce țărani din preajma lor sănătății împrietenări.

Dacă legea cea nouă de expropriere se estinde și asupra acestor două moșii, natural că biserica nu se poate opune, ci va trebui să le cedeze în baza legii. În acest caz chestiunea este, ca bisericii să i se facă cu putință obținerea unei rente corăspunzătoare, ca să poată face față nevoilor potențiale acum pe seama școalelor și altor instituții publice, ce e cheamă neapărat să creeze. Încă de mult promisese domnul *Take Ionescu* și mult regretatul protector al școalelor noastre *Titu Maiorescu*, că va răscumpăra aceste moșii cu un capital, care să asigure pe vecie existența școalelor, iar înainte de răsboi valoarea lor se fixa între 8–10 milioane lei, având și păduri frumoase de exploatație și fiind aproape de orașul Buzău.

Astăzi valoarea lor minimală este 10 milioane lei, aşa încât la expropriere biserica ar trebui să primească cel puțin atât. Dacă s-ar primi o sumă mai mică decât aceasta, li s-ar da lovitura de moarte școalelor, căci evaluarea prevăzută în decretul lege nu acopere nici pe departe așteptările și trebuințele lor și ale bisericii. Nu arenda actuală poate fi luată de bază, căci

ea este de tot minimală și de protecție, — ci scopul, căruia este menită ea să servească.

Intru căt însă legea nu și-ar întinde efectele sale și asupra acestei moșii, biserică ajunge în urma înfăptuirii fericite a României Mari, în situația avantajoasă a duce la îndeplinire ideea veche de colonizare pe moșii a unui număr mare de parohieni ai săi azi lipsiți de pământ și de alte mijloace de agonisit. Locuitorii din comunele de pe moșii au pământul lor, iar coloniștii cei noi vor introduce acolo o nouă viață, și se vor ferici mai ușor decât la oraș. Așa s-ar putea lăti adevărata înfrățire, s-ar răspândi meseriile, cu un cuvânt s-ar ajunge la o stare economică binecuvântată.

Urmează dela sine, că în acest ultim caz statul va lua asupra sa întreaga susținere a școalelor și bisericii în schimbul împroprietății acestui popor, expus altcum la decadență și peire.

Consistorul, ca for suprem al școalelor și bisericii din chestiune, are datorința a se preocupă din vreme de această gravă afacere, ca să i se dea soluția cea mai priințioasă nu numai intereselor bineprecute ale statului, ci și intereselor unui popor numeros, care a luptat cu cea mai mare bărbătie pentru ortodoxie, și a adus de veacuri cele mai mari jertfe pe altarul neamului românesc. S-ar comite un păcat strigător la cer a se lăsa și pe mai departe pradă desinteresării condamnabile din trecut, scoțându-i-se ochii cu laude pentru jertfele aduse pe altarul neamului, dar în schimb făcându-l să înnoate în săracie, să orbece în întuneric, să fie decimat de boale, să se sălbăticească cu școală la nas și în sfârșit să lase gol împrejurul bisericii și al școaliei.

Acesta nu este un interes particular, ci un interes eminamente obștesc, dacă vom să întărim Brașovul și să-l facem românesc, dacă nu chiar capitala României Mari.

Prințipele Carol în Ardeal

Sărbătorirea la Comandamentul trupelor. — Recepțiile. — În sală la Unicum. — Vorbiri. — Vizitarea bisericiilor. — La Alba-Iulia și alte locuri.

Comandamentul Trupelor din Transilvania a oferit Marți la ora 1½ un banchet Alteței Sale Regale Prințipelui Carol. La masa festivă au participat: Președintul Consiliului Dirigent dl *Maniu*, P. S. Sa episcopul Miron E. Cristea, șefii de resort dnii Vlad, Bontescu, Hățegan, generalii Moșoiu, Boeriu, Panaiteanu, Pap, Florian, cu numeroși ofițeri și alte persoane distinse sibiene.

La ora 3¹/₂, A. S. R. s'a dus la sediul Comandamentului trupelor române din Transilvania, și a trecut în inspecție serviciile de acolo.

Recepțiile s-au făcut la Comandamentul trupelor, unde la ora 5 s'a prezintat dl *Maniu* în fruntea membrilor Consiliului dirigent.

Au urmat reprezentanții bisericii ortodoxe române, conduși de P. S. Sa episcopul Miron E. Cristea, care a rostit următoarea vorbire:

Alteța Voastră!

Inainte cu mai bine de trei veacuri Mihai Vodă Viteazul, cucerind cu armele române aceste frumoase plăuri strămoșești, ca român bun, s'a dovedit și de *bun creștin*. El a întărit temeliile vechei noastre mitropolii ortodoxe române, pe atunci cu centrul în Alba-Iulia, și — așezând în scaunul arhieresc de acolo un mitropolit, adus dela frații de dincolo de Carpați, i-a dat și strălucirea, ce se cuvenea celui mai însemnat așezământ nu numai dumnezeesc, dar și național al neamului românesc: bisericii ortodoxe române din aceste părți.

Și tocmai pentru stăruințele sale neîndupăcate în lupta de existență a neamului, biserică a fost în cursul veacurilor ținta celor mai complete asupriri și nedreptățiri. Tăria dreptăritoarei noastre credințe și lumina nădejdei în viitorul neamului ni-a dat putere de rezistență.

Astăzi o clipă de fericire ne este de ajuns să uităm suferințele chinuitoare ale trecutului. Și clipa aceasta de negrătită fericire ni-o îmbie înaltă prezență a Alteței Voastre în mijlocul nostru. E un mare fapt istoric acesta și un pas cu neînchipuite consecințe de mărire, care ne face să uităm nu numai trecutul de restrînte, ci învăluie sufletul fiecărui român, dela palat până la ultima colibă țărănească, cu o îndrepătățită mândrie, doar Alteța Voastră sănătății primul vîlăstar ortodox al Dinastiei Române și cel mai de frunte credincios al bisericii noastre strămoșești.

Din mândria aceasta izvorește nădejdea măngăietoare, că sub puternicul scut al de toată suflarea iubitului nostru Rege *Ferdinand I*, cu ajutorul Întregei Dinastii Române și îndeosebi sub ocrotirea binevoitoare a Alteței Voastre, vom fi în fericita situație să înăltăm din nou această biserică istorică la strălucirea, ce a avut-o pe vremea celor mai mari voivozii români, pe vremea Mușatinilor și Basarabilor, astfel ca să fie nu numai cel mai de seamă factor în consolidarea ţării și în prosperarea neamului, ci totodată să reverse lumina credinței ortodoxe asupra tuturor popoarelor megieșe, cu care vom să fim în pașnică viețuire.

In această nădejde în numele întregului cler și popor din mitropolie și în numele meu Vă zic cu omagială supunere: Bine ați venit în pământul desrobit al strămoșilor și Vă promit, că puternicul sprijin dat bisericii noastre va cimenta pe veci legătura între poporul nostru și adorata Dinastie Română.

Alteța Voastră, să trăiți la mulți ani, spre mândria ţării, spre bucuria neamului și spre binecuvântarea bisericii noastre! —

Prințipele răspunzând a zis, că a fost adânc mișcat când a intrat în catedrala Sibiului, unde cei prezenți pare că au chemat pe Atotputernicul să fie martor al realizării visului nostru de veacuri. *Unitatea națională* — a zis prințul nostru — este înfăptuită pentru vecie, după cum veșnic este Dumnezeu, care ne-a ajutat să o înfăptuim.

Biserica greco-catolică română a fost reprezentată prin preoțimea sa condusă de părintele *Nic. Togan*; cea evangelică luterană prin deputația în frunte cu episcopul *Teutsch*; iar cea romano-catolică prin parohul *Dobordan*.

Său mai prezentat: dl *A. Bârseanu*, cu reprezentanții instituțiilor culturale; prefectul orașului, dl *Dörr* (a vorbit în limba română); prefectul județului Sibiu, dl *N. Comșa*, cu reprezentanții acestui județ; dl *Iuliu Muntean* cu reprezentanții tribunalului.

Prințipele *Carol*, în răspunsurile ce a dat, a găsit cuvinte elocvente pentru fiecare din aceste deputații.

Remarcăm din răspunsul dat prefectului N. Comșa vorbele prințipale, prin care Alteța Sa Regală a caracterizat lucrarea epocală a marului Mitropolit Șaguna și importanța ce trebuie să se dea bisericii noastre ortodoxe în România mărătită.

Miercuri s'a făcut inspectarea unităților nouă ardelene din garnizoană.

Serviciul Organizației 6—7, în frunte cu generalul de divizie, baronul *Boeriu*, a oferit Alteței Sale Regale un banchet în sala dela Unicum, la care afară de ofițeri și de membrii Consiliului dirigent, au participat din cler și P. S. Sa Episcopul Miron E. Cristea, arhimandritul și vicarul arhiepiscopesc *Eusebiu R. Roșca* și protopopul *Ion Stroia*.

Dl general baron *Boeriu* a salutat, cu acest prilej, pe Alteța Sa Regală în numele tinerelor corpuș de trupe ardelenești, contopite pentru totdeauna cu frații lor de pe Carpați și din toate ținuturile românești. Închină păharul în sănătatea preaiubitului nostru Rege *Ferdinand I*, a adoratei Regine Maria, a casei domnitoare, și în deosebi a principelui *Carol*, nădejdea neamului nostru.

Muzica a intonat imnul regal, după care prințipele *Carol* răspunzând spune, că își revocă în memorie ziua neuitată, când în Piața Unirii dela Iași voluntarii ardeleni, sosiți din Rusia, au făcut jurământul de credință regelui și dinastiei române. D'atunci se poate zice, că n'a

mai existat zid despărțitor între frați și frați. Închină pentru nouăle trupe ale Ardealului, în convingerea că vor fi purtate de aceeași iubire a patriei și de aceeașă viteză, ca și vechile trupe ale armatei naționale.

In aceeași zi Alteța Sa Regală a vizitat bisericile românești și străine sibiene, unde a fost primit de preoțimea în odă și de mulțimea însuflată a credincioșilor.

Seara a participat la cina oferită de Consiliul Dirigent.

Joi a plecat însoțit de dnii Maniu și Vlad, la Alba-Iulia, de-acolo la Blaj și la Orăștie.

Primire măreață i s-a făcut pretutindeni.

Citind ziar

Glasuri din presă

Împotriva știrilor fantastice, apărute în multe gazete românești, *Sfatul Țării* (Nr. 275.) zice:

Pe un ton foarte alarmat, ziarele din România au început să semnaleze mari aglomerații de trupe bolșevice, schițând un întreg plan de operații strategice în unire cu *ungurii*. Noi, — din Basarabia — care sănțem mai aproape de teatrul de operații, nu am împărtășit pessimismul presei bucureșteni.

Totuș, nici nu l-am desaprobat, înțelegând că el poate îs avea rolul lui, și fiind de părere că e bine să se iee măsuri.

Dar, de-atunci lucrurile s-au schimbat. Astăzi situația e cu totul alta. Cei ce au grija să se informeze la fața locului, pot să afle că dracul n'a fost aşa de negru. Totuș, presa română îi dă înainte cu primejdia, spre bucuria tuturor provocatorilor din Basarabia, ai căror ochi scăpesc de bucurie, citind fantasticele telegrame revărsate din mila cine știe cui, în zarele capitalei.

Astfel se face că, în vreme ce călătorii străini veniți de pe Nistru, ne aduc vesti despre *înfrângerile săngeroase suferite de bolșevici*, ridicând în slavă virtuțile ostașului român, care începe să le fie bine cunoscut, din București ne vin știri cu totul în desarmonie.

N'ar fi nimic de zis și n'am zice nimic, dacă lucrul acesta ar fi indiferent pentru interesul obștesc de aici. Dar el este cu mult mai vătămat de căt se poate crede dela distanță.

In atențunea preoților

Fiind timpul de tot înaintat pentru datele ce se cer în afacerea cu întregirile preoțești, cum sunt banii de vestimente, și celealte adaosuri familiare, și neintrănd acele date din protopresbiteratele Alba-Iulia, Cluj, Unguraș și Zarand, fără de a mai aștepta după datele din tractele acestea, celealte sosite deja aici se vor trimite la Inaltul Consiliu dirigent român.

Acestea se aduc la cunoștința celor interesați.

Românii de peste Nistru

Un apel

Românii de peste Nistru au trimis celor din Basarabia următorul apel:

Fraților moldoveni, ruși și alte neamuri din Basarabia!

Nu mai putem duce viață de suferință și chin la care ne-a adus anarhia dela noi.

Lăsați goi și flămânci, zilnic prădați de bandele bolșeviste, copilașii noștri mor, femeile și fetele noastre sănț necinstită chiar în fața noastră. Noi sănțem veșnic purtați pe drumuri, bătuți și îngroziți de muncă; nici un chip nu este și nu știm ce o să măncăm, și domnii ce vin, pentru că nu lucrăm pământul, toti se țin din prădăciuni și blăstămății.

Cu lacrimi în ochi vă rugăm, fraților, mijlociți la starostii voștri, la ispravnicii și guvernatorii voștri ca să ne primească în Basarabia cel puțin pe o vreme până o trece răsboiul ce ne arde, și dacă nu voesc să ne primească pe noi, bărbații, cel puțin să ne primească femeile și copiii, ca să-i scăpăm cel puțin pe dânsii.

In voi ne este toată nădejdea, nu ne lăsați, fraților!

Frații voștri de peste Nistru.

Stirile zilei

Predică. În biserică noastră catedrală va predica Duminecă părintele protopop al Săliștei, Dr. Ioan Lupaș, secretar general la resortul cultelor și instrucțiunii publice.

Aniversarea de un an. În 9 April (27 Martie) 1919 s'a serbat la București aniversara zilei de un an dela unirea Basarabiei cu România.

Dimineața s'a celebrat serviciu divin la mitropolie. Au fost de față toți miniștrii României întregite, cari se aflau în București.

După ameazi s'a dat în Teatrul național un strălucit festival, cu discursuri entuziaștice, în care s'au scos la iveală însușirile frumoase ale basarabenilor.

Dela Academie. Academia Română a dat următorul comunicat:

«Academia Română, în momentul întemeierii unei Români unită, prin sacrificiul într-un răsboi fericit, a tuturor fiilor ei, și în pragul jubileului său de 50 de ani, refiectându-se cu membrii săi împedeați până acum de a lua parte prin ocuparea străină la lucrările sale, înfierează, în unanimitate, orice legătură de solidarizare cu dușmanii țării care s'ar fi putut produce, ori unde ar fi, în aceste triste îmrejurări, și gândindu-se numai la interesele permanente ale neamului, reia misiunea sa de a da științei în toate domeniile ei interpretarea națională, care a fost și până acum misiunea sa.»

A doua zi de doliu. Comitetul executiv al femeilor române pentru strângerea Fondului jertfelor liniei de demarcare, aranjează la *Duminica Florilor* a doua zi de doliu, când pe străzile Sibiului se vor aduna ofrandele publicului.

Unificarea învățământului. Din București se anunță: Comisiunea pentru unificarea învățământului pe întreg teritorul României întregite se va întruni după sfintele serbători de Paști, când va luă hotărâri definitive.

Românii din America. După datele publicate de ministrul american de răsboi, au luptat în Franța, ca voluntari, 38 mii de români ardeleni, cari emigraseră în America din cauză că n'au mai putut trăi sub stăpânirea ungurească.

Contribuiri la Fondul jertfelor liniei de demarcare. Din trecut	K 35,963.60
Dna Constanța de Dunca-Schiau, Sibiu	100—
Colecta Dnei Valeria Missits, Sibiu: "	1000—
Dl Dr. V. Braniște șef, res. de culte	200—
Dl Dr. N. Comșa prefect jud. Sibiu	300—
Dl Vasile C. Osvaldă secretar general minist.	100—
Dl Eugen Tilea, inginer.	100—
Dl Dr. Gh. Dragu, ...	100—
Societ. forestieră «Carpatica» Vulcan	1000—
Secret. Comitet. de exploata. a pădurilor Sibiu	10,000—
Societ. pt. exploata. mielelor de cărbuni Salgó Tarján	20,000—
Dl Dr. Gh. Sabin, Râmnice-Vâlcea	100—
Dl Acusius Lorber, director societ. Salgó Tarján	500—
Dl Locot col. Ioan Morariu	100—
Dna Ana Chircă	100—
Dna Silvia Comșa	1000—
Colecta Dnei Valeria Popovici, Intre femeile rom. gr.-or. din Slimnic	500—
Colecta Dnei Lucreția Păculea, Intre femeile rom. gr.-cat. din Slimnic	125—
Colecta Dnei Zorița Moldovan, Intre femeile române din Cristian	800—
Dna văd. Olimpia Dubles	10—
K 72,098.60	

Enea Hocman, casier.

Sinod arhidiecean la Blaj. Vicecarul capitolar, Dr. Vasile Suciu, în înțelegere cu consistorul arhiepiscopal, a convocat *sinod arhidiecean* pentru ziua de Joi în săptămâna luminată, așa că 11/24 April 1919, în Blaj, la reședința mitropolită. În chestiunile dela ordinea zilei este: complinirea scaunului vacant de mitropolit, precum și regularea raportului bisericii greco-catolice cu statul român.

Comunicat. Biroul Cenzurei cu începere din 9 I. c. funcționează în Palatul Brukenthal, tracul de mijloc, etajul II, dela 9—12 ore a. m. și 3—6 p. m. în zilele de lucru. Publicul este rugat să dea scrisorile deschise (nelipite) la poștă și acestea să nu fie mai lungi decât cel mult 4 pagini hârtie de epistole, scrise legibil. Scrisorile închise se vor nimici din oficiu. *Şeful biroului cenzurii.*

Cam ciudat. Resortul cultelor și instrucțiunii publice a comunicat condițiile de admitere la cursurile de profesori pentru școale civile, normale (parandii) și licee de stat, în scopul de-a avea personalul didactic trebitor în anul școlar ce se apropie și în cei următori.

Se admit pentru licee, cum se spune sub punctul 3 următorii: «Absolvenți de teologie, cari au terminat și *pedagogia* și au examenul de calificare pedagogică, sau cel puțin un an de practică de invățători, sau au mai urmat cel puțin două semestre la *vreo facultate* de-a universității.» La p. 4 se admite: «Preoți cari au funcționat cel puțin zece ani ca invățători sau directori școlari.»

Ziarul *național* din Blaj este cât se poate de nemulțumit cu felul condițiilor de admitere la cursuri, și scrie (în nrul 72 din 5 I. c.):

«Frații preoți, pe voi vă chiamă în primul rând apelul resortului cultelor, pe voi, cari aveți nu numai o calificare superioară, dar și ca educatori văți impus și oferiți garanții să deveniți buni dascăli ai generațiilor. *Rămâneți acasă!* Nu vă stricați cuibul făcut, pentru chemări nehotărâte, care nu vă asigură nimic(?)... Mai bine mergeți ceice sănțeți avizați(!), la cursurile de contabilitate, la finanțe, poște, telegrafuri(!) și lăsați în *știrea Domnului profesura*, unde oamenii formulează de regulă prea mult și nu-și dau seamă de realitate.»

Preoții, zice Unirea, să pofteașă la «telegrafuri» și la poște, când sănț «avizați»!...

Dacă acest glas al ziarului amintit este sau nu glasul cuminte, care «își dă seamă de realitate», să o judece cititorii.

Festivitați la încheierea păcii. În Paris și la Versailles se fac de pe acum mari pregătiri pentru a serbători încheierea păcii. Documentele privitoare la pace se vor semna în aceeași sală dela Versailles, unde regele prusian Wilhelm primise coroana de împărat al Germaniei. Se plănuiesc reprezentările cele mai splendide în teatre, concerte, conferințe, corteje istorice și a. Culmea festivităților va fi o reprezentare sub cerul liber: *apoteosa păcii*. Serbătorile se încep în 18 Mai și durează până la sfârșitul lui Iulie. Este vorba, ca festivitățile păcii să se repeteze tot la căte doi ani.

Un părinte țaran în memoria fiului său mehanic. Fruntașul econom Simion Piso din Mohu, lovit în mod crâncen prin moartea fiului său iubit Alexă, cel care cu școalele inferioare gimnaziale s'a aplicat la lăcătușerie, era ajuns calfă și înrolat la milizia, în urma morbului contras în cursul timpului de 1 1/2 ani petrecuți pe câmpul de luptă, la 15 Noemvrie n. 1918, să mutat la cele eterne, cu scopul de a-și alina durea sufletească, pe de o parte, iar pe de alta cu scop de a eterniza memoria acestui bun și nevinovat suflet a binevoit a pune temei cu cor. 300 la «Legatul mehanicul Alexă Piso pentru ajutorarea copiilor săraci din Mohu aplicat la meserii.» Legatul se atașază la «Legatul Simion Iancu și soția sa Stana n. Gavrilă», înțemeiat cu același scop de fiul mult regretatului notar Simion Iancu din Mohu, de dl Nic. Iancu, inspector al federației *Infrățirea* din Sibiu. El va spori din dăruiri benevolе. Pentru prinos împlorând odihnă lină celui care era chemat să se numere între fruntași și mai de stoinicii mehanici ai noștri, tânărului meseriaș Alexă Piso, și măngăiere celor îndurerăți, exprimă sincere mulțumite: *Vic. Tordășianu*, președintul Reuniunii sodalilor români din Sibiu.

Greșeli de limbă. Din ziarele noastre: «Se *escrie concurs*» (se anunță, se publică; *escrie* este nemțescul ausschreiben). «Sistemul *uzat* până acum» (întrebuițat; *uzat* însemnează mai des: ieșit din folosire). «A *computat* în 2 semestre» (a socotii). «A *supravenit* răsboiul» (a izbucnit). «Este *avizat* la ajutor» (are trebuință de).

Corpul Voluntarilor

Ofițeri și soldați din Corpul Voluntarilor Ardeleni, Bucovineni decorați cu „Steaua” și „Coroana României”:

Steaua României în grad de ofițer: Colonel Popescu Grigore.

Steaua României în grad de cavaler: Căpitan Ispravnic Gheorghe.

Coroana României în grad de cavaler:

Maior: Muști Traian:

Căpitanii: Chiroiu Vasile, Boeriu Ștefan, Popovici Mihai, Vescan Ion, Metes Petre, Albon Iosif, Câmporeanu Simion.

Locoteneniții: Osvadă Vasile, Deleu Victor, Căpățină Florea, Crăciun Nicolae, Blidăr Ion, medic locotenent: Dr. Nistor Pompiliu.

Sub locoteneniții: Cosma Romulus, Drecin Ion, Iovan Romulus-Tiuca, Petre Pribescu, Hașașiu Iustin, Manu Ilie, Coman Ion, Teleagă Petre, Baboș Simion, Șerban Nicolae, Radu Simion, Borcea Bucur, Iorgovan Sava, Zugrav Siboiu, Braicu Teofil, Droc Nicolae, Lutic Nicolae.

Confesorii: Agârbiceanu Ion, Proca Constantin, Andrei Gâlea.

Medalia Bărbătie și Credință cu spade cl. II-a.

Sub locoteneniții: Sălmărean Ion, Căzan Ion. Plutonierii majori: Stoica Ilie, Zemna Iulian, Boroș Ion, Magherușan Pavel.

Plutonierii: Sinițiu Gheorghe, Comșa Iosif, Danciu Petru, Hosu Grigore, Toader Toma, Jucan Teodor, Simedru Petre.

Sergenții: Manciu Iosif, Movoluța Nicolae, Tomi Ironim, Rusan Avram, Trifonescu Ion, Gligor Toader, Ciobanu Ștefan, Zirva Nicolae, Voina Ion, Socol Iosif, Neghin Simion, Deceanu Augustin, Alămoreanu Nicolae.

Medalia Bărbătie și Credință cl. III-a

Caporali: Drăgășelu Solomon, Cristea Pavel, Ardelean Constantin, Opris Ion, Luca Petre, Micle Teodor, Drăgan Teodor, Jurj Petre, Olariu Iordache, Pop, Teodor, Miliț Vasile, Maleian Petre, Crișan Lazar, Moldovan Ion, Husan Constantin, Maier Gheorghe, Marcu Vasile, Popa Dumitru, Oprean Ion, Andreica Grigore, Culcer Aladar, Sabailă Petre, Blorț Oprea.

Fruntașii: Debelean Ion, Marele Gheorghe, Maftei Ștefan, Popa Simion, Iancu Pavel, Oleșcu Dumitru, Găidean Ion, David Nicolae, Teodorescu Lazar, Păcurar Virgil, Boțoc Iacob, Rotariu Valer, Albu Vasile, Bodărean Petre.

Soldații: Florean Ion, Horgea Gheorghe, Deudean Teodor, Vancea Ludvig, Pavleanu Gheorghe, Persecan Ion, Cicoiu Gheorghe, Bog, dan Nicolae, Mitea Ilie, Bârsan Dumitru, Alexe Iacob, Chița Nicolae, Pustilă Oprea, Popa Ion, Toma Gheorghe, Lupulescu Ion, Sârbu Ion, Ghioană Ion, Ciuvică Ion, Anghel Nicolae, Drăgan Ion, Moga Gheorghe, Oprîța Ion, Tartala Vasile, Dacu Ion.

Teatre în Sibiu

Cinematograful Orașului. Piața Hermann. Directoră: D-na M. Scholtess.

Sâmbătă: *Măestrul Zoard*, dramă din viața artiștilor. Va cânta muzica militară.

Duminică și Luni: *Risipitorul*, dramă în 5 acte.

Incepul la ora: 7 și 9 seara.

Cinematograful Apollo. Strada Schevis. Directoră: Dna Emil Toth.

Sâmbătă: *John Riev*, dramă.

Incepul la ora: 7 și 9 seara.

„AJUTORUL”, institut de credit și economii, societate pe acții în Șeica-mare.

Convocare

Domnii acționari ai institutului de credit și economii «AJUTORUL», societate pe acții, se învită prin aceasta conform §-lui 16 din statute la

a X-a adunare generală ordinată,

ce se va ține în Vale la 27 Aprilie st. n. a. c., la 2 ore d. a., în sala festivă a școalei gr.-cat.

Obiectele:

1. Deschiderea adunării și constituirea acționarilor prezenți și a plenipotențelor.
2. Raportul direcției și al comitetului de supraveghiere.
3. Prezentarea bilanțului.
4. Darea absolutorului direcției și comitetului de supraveghiere.
5. Intregirea direcției prin alegere a 1 membru.
6. Eventuale propuneri.

Domnii acționari care doresc să participe la adunarea generală, în sensul §-lui 17 din statute, sunt rugați să prezinte acțiile, eventual dovezile de plenipotență cel mult până în 25 Aprilie a. c. la 11 ore a. m. la agentura institutului din Vale.

Șeica-mare la 1 Aprilie 1919.

Directiunea.

(104) 1-1

Activă	Contul Bilanț cu 31 Decembrie 1918		Pasivă
Cassa	K f 43,466·35		
Bon în Giro-Conto la Cassa de păst. postală și la alte bănci	313,836·61		
Cambii	137,773·77		
Cambii cu acop. hipot.	49,957·—	187,730·77	
Imprumuturi hipotecare	56,469·—		
Credite personale	24,028·35		
Imprumuturi de Cont-Curent	16,198·72		
Efecte	100 000·—		
Realități și edificiul institutului	51,555·69		
Mobilier	2,000·—		
Debitori	7,204·42		
Interese transitoare restante	20 422·57		
	822,912·48		
			822,912·48

Debit	Contul Profit și Perdere		Credit
Interese de depuneri	13,661·46	K f	
Salare	2,199·97		4,000·—
Spese curente	4,576·09		
Marce de prezență	160·—		
Porto postal	220·28	7,156·34	
Contribuție directă și comună	4,253·78		
10% dare după depuneri	1,366·14	5,619·92	
Profit curat	17,350·15		
	43,787·87		

Șeica-mare, la 31 Decembrie 1918.

DIRECȚIUNEA:

Ioan Hanțu m. p.,
pres. direct.

Dr. Cristea m. p.

Ioan Dobrotă m. p.

I. Crișan m. p.

Contul prezent l-am revăzut și l-am aflat în ordine și exact.

Șeica-mare, la 1 Aprilie 1919.

Domșa m. p.

Popa Ioan m. p.

Sofroniu Roșca m. p.

Ioan Rebega m. p.

Cenzurat prin: Sublocot. Bucur.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.